

Επικουρική σύνταξη: από κοινωνικό δικαίωμα, επενδυτικό προϊόν ατομικής ευθύνης

Της **Γεωργίας Χασάπη**

Πριν στεγνώσει καλά-καλά το μελάνι του πρόσφατου νόμου 4798/21 που εκχωρεί την έκδοση κύριων συντάξεων σε πιστοποιημένους ιδιώτες, η κυβέρνηση θέτει σε διαβούλευση νέο νομοσχέδιο για την πλήρη κεφαλαιοποίηση της επικουρικής ασφάλισης, με στόχο την απόσυρση του κράτους από την δημόσια κοινωνική ασφάλιση, την είσοδο του ιδιωτικού ασφαλιστικού κεφαλαίου και την εγκαθίδρυση συστήματος τριών πυλώνων. Σύμφωνα με το νομοσχέδιο, θα δημιουργηθεί, εκτός ΕΦΚΑ, ένα νέο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ), στο οποίο θα υπαχθούν υποχρεωτικά οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας από 1/1/22 και προαιρετικά όσοι ασφαλισμένοι είναι κάτω των 35 ετών, αλλά και κλάδοι ελεύθερων επαγγελματιών, που μέχρι τώρα δεν υπάγονται στην επικουρική ασφάλιση.

Το ταμείο και τις εισφορές (το ποσοστό διατηρείται σε 6%) θα τις διαχειρίζονται ιδιωτικές επενδυτικές εταιρείες και πιστοποιημένοι επαγγελματίες. Ο ασφαλισμένος θα μπορεί μόνο να επιλέξει τον βαθμό του ρίσκου. Για τους ασφαλισμένους άνω των 35 ετών, τις συντάξεις θα τις αποδίδει ο ΕΦΚΑ, αλλά πλέον οι συντάξεις αυτές δεν θα χρηματοδοτούνται από τις εισφορές των νέων εργαζομένων, που σημαίνει άμεση δημιουργία «μαύρης τρύπας» δισεκατομμυρίων, που θα κληθούν να πληρώσουν οι φορολογούμενοι. Συγκεκριμένα, το «κόστος μετάβασης» από το αναδιανεμητικό στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τα 56 δια. ευρώ (την ίδια στιγμή που, σύμφωνα με αναλογιστική μελέτη του 2020, η επικουρική σύνταξη είναι βιώσιμη έως το 2070!).

Το συσσωρευμένο κεφάλαιο που θα προκύψει στο ΤΕΚΑ, θα μπορεί να αξιοποιηθεί σε επενδύσεις για την ανάκαμψη της επιχειρηματικότητας «προς όφελος της οικονομίας». Το βάζο με το μέλι των αποθεματικών θα γεμίσει πάλι, για να μπορεί η εκάστοτε κυβέρνηση να χρηματοδοτεί ημετέρους, όπως γινόταν επί δεκαετίες με τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων.

Κάθε ασφαλισμένος θα έχει ατομικό κουμπαρά εισφορών. Θα γνωρίζει τις εισφορές που θα δίνει αλλά οι παροχές του, δηλαδή η σύνταξη που θα του αποδοθεί, δεν θα είναι γνωστή. Θα τη μάθει μετά από 40 χρόνια, και το ύψος της θα εξαρτάται από την απόδοση της διαχρονικής επένδυσης των εισφορών του. «Ατομική ευθύνη» λοιπόν και στη σύνταξη. Αν δεν πήγαν καλά οι χρηματιστηριακές προσδοκίες, θα φταίει το «αόρατο χέρι της αγοράς» και ο ασφαλισμένος – που δεν «επένδυσε» ορθά.

Η σύνταξη παύει να προσφέρει ασφαλιστική προστασία από τους κινδύνους των γηρατειών, αναπηρίας, εργατικού ατυχήματος και θανάτου και μετατρέπεται σε ατομικό επενδυτικό προϊόν. Η επικουρική ασφάλιση χάνει τον αναδιανεμητικό χαρακτήρα προκαθορισμένων παροχών και εντάσσεται σε πλήρες κεφαλαιοποιητικό σύστημα, με προκαθορισμένες μόνο τις εισφορές.

Όσο για την περιβόητη εγγύηση του Δημοσίου στην περίπτωση αρνητικών αποδόσεων των επενδύσεων, αυτή θα αφορά μόνο το ύψος των εισφορών. Το κράτος, δηλαδή, αφού θα έχει χαρίσει κερδοφορίες σε επιχειρηματικούς ομίλους από διαχρονικό τζογάρισμα των εισφορών, σε περίπτωση που η κατάσταση «στραβώσει» και υπάρξουν ζημιές, θα επιστρέψει στον ασφαλισμένο των 67 ετών ένα πενιχρό ποσό.

Βρισκόμαστε σε κρίσιμο σημείο: η δημόσια κοινωνική ασφάλιση έχει αρχίσει κομμάτι-κομμάτι να ιδιωτικοποιείται και να αντικαθίσταται από ατομικούς κουμπαράδες και ατομική ευθύνη. Οι εργαζόμενοι και τα δικαιώματά τους γυρίζουν δεκαετίες πίσω και μόνο η συνολική εργατική αντίσταση μπορεί να ανακόψει αυτή την επικίνδυνη εξέλιξη.